

Krajowy Związek Pracodawców Producentów Trzody Chlewnej

Warszawa, 7/05/2018

Szanowny Pan

Krzysztof Jurgiel

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KZ/2018-152 dotyczy: projektu Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Szanowny Panie Ministrze!

Duży niepokój wśród rolników wzbudza na projekt **Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych**:

1. Proponowane przepisy znacznie skracają **terminy nawożenia** gruntów rolnych zarówno nawozami mineralnymi jak i naturalnymi. Obowiązujące do tej pory terminy umożliwiały nawożenie od 1 marca do końca listopada. Proponowane zmiany skracają ten okres (od 1 marca do końca października). Skrócenie terminów nawożenia o miesiąc będzie miało poważne konsekwencje dla zachowania wszystkich zabiegów agrotechnicznych w uprawach roślin. Z powodu zmienności pogody i warunków wjazdu na pola wiele prac polowych nie może być wykonanych w przewidzianych terminach. Dotyczy to w szczególności prac wykonywanych wczesną wiosną i późną jesienią. Przykłady braku możliwości dokończenia zbiorów kukurydzy i wykonania nawożenia ze względu na warunki atmosferyczne mieliśmy w ubiegłym roku. Wielu rolników nie zdążyło wykonać prac polowych w obowiązującym jeszcze dłuższym okresie. Proponowane przepisy komplikują możliwość zagospodarowania nawozów naturalnych. Dlatego w rozdziale 1.3 pkt. 1 Tabela 2 dla gruntów ornych/ nawozy płynne proponujemy wpisanie terminu: **1 marca – 30 listopada** z zastrzeżeniem, że dopuszcza się jednocześnie zastosowanie nawozów od dnia 15 lutego, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki: grunty, na których ma zostać zastosowany nawóz nie są zamrożone, nie są pokryte śniegiem lub wodą, nie są nasycone wodą – zgodnie z objaśnieniami 1) pod Tabelą 2.
2. Z nawożeniem związane jest również problem przechowywania nawozów naturalnych. W proponowanych przepisach zakłada się wydłużenie okresu przechowywania nawozów naturalnych. Rolnicy zostaną zmuszeni do dokonania inwestycji powiększających powierzchnię płyt gnojowych i pojemność zbiorników na płynne nawozy naturalne. Nasza organizacja otrzymuje wiele sygnałów od rolników z terenu dotyczących blokowania

inwestycji w produkcję zwierzęcą. Przestrzeń wiejska służąca kiedyś do produkcji rolniczej coraz częściej zostaje zagospodarowana na potrzeby rekreacji osób napływających z miast. W naszej ocenie realizacja zakładanych prac budowlanych będzie niewykonalna bez uproszczenia przepisów prawa budowlanego oraz zasad kształtowania polityki przestrzennej. Większość rolników nie dysponuje również kapitałem lub nie posiada zdolności kredytowej na uzyskanie środków niezbędnych do przeprowadzenia wymaganych inwestycji. Bez wsparcia rządu wymagane projekty budowlane nie zostaną zrealizowane. Dla wielu rolników oznacza to znaczne ograniczenie produkcji zwierzęcej lub wręcz konieczność likwidacji produkcji. Dlatego proponujemy, aby w Rozdziale 1.4 pkt 5 otrzymał brzmienie:

„Pojemność zbiorników na płynne nawozy naturalne powinna umożliwiać ich przechowanie w okrasach kiedy ich zagospodarowanie jest niemożliwe”.

a w Rozdziale 1.4 pkt. 6 otrzymał brzmienie:

„Powierzchnia miejsc przechowywania stałych nawozów naturalnych, powinna umożliwiać ich przechowanie w okrasach kiedy ich zagospodarowanie jest niemożliwe”.

Dyrektywa azotanowa 91/676/EWG Załącznik III pkt 2 określa wymogi dla pojemności zbiorników do przechowywania odchodów zwierzęcych. Pojemność ta „*musi przekraczać pojemność wymaganą do przechowywania w najdłuższym okresie, podczas którego rolnicze wykorzystanie w strefie zagrożenia jest zabronione, z wyjątkiem przypadków, gdy może zostać dowiedzione właściwym władzom, iż wszelkie ilości odchodów zwierzęcych nadmierne w stosunku do rzeczywistej pojemności przechowywania zostaną usunięte w sposób, który nie będzie szkodliwy dla środowiska*”

Podobne zasady zawarte są w Konkluzjach BAT 15 w których „*(...) wybór miejsc gromadzenia obornika o pojemności wystarczającej do jego przechowywania w okresach, w których nie jest możliwe zagospodarowanie na użytkach rolnych*” oraz Konkluzjach BAT 18 „*Wybór zbiornika o pojemności wystarczającej do przechowywania gnojowicy w okresach, w których zagospodarowanie gnojowicy na użytkach rolnych nie jest możliwe.*”

3. W punkcie 1.1 „Stosowana technologia” pkt 7 definiuje nawozy naturalne. Proponujemy, aby treść tego punktu przybrała następujące brzmienie:

„nawozy naturalne (odchody zwierzęce) – nawozy pochodzące od zwierząt gospodarskich - obornik, gnojówka, gnojowica, pomiot ptasi, przeznaczone do rolniczego:

- nawóz naturalny płynny:

a) gnojowica – mieszanina kału i moczu zwierząt z domieszką wody,

b) gnojówka – odciek z obornika (przefermentowany mocz zwierząt),

c) frakcja ciekła gnojowicy przetworzonej na separatorze;

– nawóz naturalny stały:

a) obornik – mieszanina kału i moczu zwierząt wraz ze ściółką (słoma, trociny, kora itp.),

b) pomiot ptasi – odchody drobiu z bezściółkowego systemu utrzymania,

c) frakcja stała gnojowicy przetworzonej na separatorze.

Separacja gnojowicy na frakcję płynną i stałą daje wiele korzyści. W procesie separacji można uzyskać frakcję stałą o zawartości do 40% suchej masy. Koncentracja fosforu w części stałej pozwala na transport na dłuższe odległości i efektywny recykling fosforu z gnojowicy. Ponadto separacja zmniejsza również zapotrzebowanie na pojemność zbiornika niezbędnego do przechowywania frakcji płynnej w stosunku do surowej gnojowicy, poprawia efektywność biologicznego procesu oraz minimalizuje odór.

Konkluzje BAT 19 zalecają przetwarzanie nawozów na fermie „(...) w celu zmniejszenia emisji azotu, fosforu, zapachu i drobnoustrojów chorobotwórczych do powietrza i wody oraz ułatwienia przechowywania nawozu lub jego zagospodarowania na użytkach rolnych (...)”

Zaproponowana zmiana ma na celu ułatwienie wprowadzania frakcji ciekłej gnojowicy (po separacji) do obrotu i stosowania podobnie jak to jest zaproponowane w stosunku do produktów pofermentacyjnych z biogazowni rolniczych. Stoimy na stanowisku, że gnojowica po separacji powinna być dopuszczona do obrotu luzem lub w opakowaniach do bezpośredniego rolniczego zagospodarowania na podstawie umowy z analizą zawartości składników NPK. Frakcja stała gnojowicy po separacji powinna być dopuszczona do stosowania na tych samych zasadach jak obornik.

Z poważaniem

z upoważnienia Zarządu

Aleksander Dargiewicz

Dyrektor Zarządzający